

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie

KONCEPCJA PRACY DOKTORSKIEJ
W DZIEDZINIE SZTUK PIĘKNYCH
KIERUNEK: GRAFIKA

---

mgr. Aleksandra Tubielewicz

Temat pracy doktorskiej:

Wystawa jako forma dzieła sztuki

Przedmiotem mojego projektu jest stworzenie wystawy jako formy dzieła sztuki, z uwzględnieniem wszystkich jego elementów. Projekt zakłada, że wystawa jako całościowy, zorganizowany twór artystyczno - badawczy jest nośnikiem obrazu¹ i jako taka pełnowartościowym dziełem sztuki.

Na tym etapie nie będę nadawać konkretnego tytułu moim działaniom artystycznym. W ogólnym szkicu pracy jest stworzenie kontekstu w kontekście czyli Galerii o określonej "religijnej" nazwie, do której będę zapraszać artystów różnej tematyki, szczególnie tych uważanych powszechnie za "wykluczonych" w kościele. Sam akt zaproszenia ich "do działań twórczych", będzie miał kluczowe znaczenie w dziele. Galerię otworzę wystawą pt. NieReligia, później będę zapraszać artystów, tworzyć różnorodne działania społeczne wewnątrz galerii. Będą to akcje twórcze na pograniczu sztuki społecznej, sidespecific, instalacji, sztuki konceptualnej, kontekstowej, kuratorskiej itp. Stworzenie wystawy jako formy dzieła w przestrzeni galerii, będzie polem do przeprowadzenia różnorodnych badań. Głównie wywiadów oraz obszernej dokumentacji prac artystów wielu dziedzin.

Wystawa

Wystawa składa się z licznych elementów. Jej budulcem wydają się być nie tyle same obiekty zwane dziełami sztuki lub ich aranżacja, ale przede wszystkim towarzyszące jej liczne konteksty zawarte w poszczególnych elementach składających się na jej całościową i ostateczną formę. Poczynając od umieszczenia dzieł w konkretnym czasie i kontekście, zaaranżowania miejsca ich ekspozycji poprzez zaplanowanie tego, co odbiorca będzie wiedział przed i po wystawie, publikacji materiałów tekstowych i wizualnych, towarzyszących danemu wydarzeniu, aż po sporządzanie dokumentacji oraz wybór rodzaju jej przechowywania,

---

¹ J. Krupiński *Determinanty dzieła sztuki jako continuum obrazów* 67, determinanta nr.2

utrwalania i upowszechniania nowemu odbiorcy. Dopiero współwystępowanie wszystkich elementów wystawy nadaje kierunek odbioru i ostatecznie wypełnia sens dzieła. Może on być wyrazistym uwydatnieniem proponowanej treści albo syntezą wprowadzającą do niej zupełnie nowy wymiar.

Poznanie różnorodności elementów wystawy oraz ich wpływu na odbiorcę oraz samo dzieło wydaje się kluczowe w jej budowaniu jako formy dzieła sztuki. Nadto pozwala na swobodne poruszanie się w jej materii, dobór potrzebnych narzędzi i rozwiązań.

Należy jednak zaznaczyć wyraźnie, że pojmowanie wystawy jako formy dzieła nie jest tożsamy z jej wymiarem kuratorskim, więc sytuacją, w której kurator jako pracownik merytoryczny organizuje ekspozycję oraz prowadzi badania. Wystawy w tym rozumieniu są raczej konstrukcjami naukowymi - organizują pewne informacje, dane, obrazy². Oczywiście rola kuratora wpisana jest w każdą wystawę, ale to nie ona, jak sądzę, stanowi jej trzon. Nie chodzi również o żonglowanie obiektami w przestrzeni architektonicznej, czyli samo wystawiennictwo, więc projektowanie wnętrza wystaw oraz etalazu, ani o tworzenie interaktywnych *wesołych miasteczek*³. Nie będzie to happening, dzieło intermedialne czy Site-specific, chociaż wszystkie te dziedziny sztuki oraz zjawiska mogą zawierać się w *sztuce wystaw*.

Pojawia się jednak pytanie, na ile kluczowe w procesie twórczym jest dbanie o stronę merytoryczną oraz wystawienniczą wystawy. Czy te aspekty pojawiają się raczej jako jedna z możliwych (nie koniecznych) części świadomego budowania, jednak nie jest ostateczną determinantą *wystawy jako dzieła sztuki*?

Wiara

Wiara, duchowość oraz społeczność są punktem centralnym każdego z moich projektów artystycznych. Są to w znakomitej większości działania społeczne oparte na doświadczeniu wiary, własnym oraz osób mi bliskich. Zajmują mnie prace komentujące rzeczywistość religijną lub angażujące w nią odbiorcę. Staram się wyjść poza myślenie samym obrazem. Większość moich cykli graficznych oraz książek artystycznych nie może być w pełni wartościowa jeśli zostaje wyjęta z przestrzeni i czasu, w których powstała. Kontekst staje się klu-

---

² S. Cichocki, wykład: Kursownik, Wydział Grafiki Akademii Sztuk Pięknych, Warszawa 2017

³ D. Folga-Januszewska *Muzeum: fenomeny i problemy*, Universitas 2015

czowy. Wydaje mi się że forma wystawy nakierowanej z natury na człowieka i społeczeństwo jest tu adekwatnym, uzupełniającym i nadającym podejmowanej myśli nowe kierunki medium. Tworzenie przestrzeni wystawy w całości wydaje mi się naturalną formą dzielenia się swoją wiarą. Wystawa dotyka każdego, kto zechce wejść w jej pole, nie narzuca, a zachęca do zastanowienia się nad poruszonym przeze mnie tematem.

Dotychczasowe doświadczenie

Temat który podejmuje w swoich działaniach artystyczno - badawczych jest oparty na moim doświadczeniu w pracy przy własnych projektach artystycznych oraz przy tworzeniu wystaw wspólnie z innymi artystami. Od 2011 roku miałam okazję współtworzyć ponad 25 wydarzeń artystycznych. Były to wystawy zbiorowe i własne, aranżacje przestrzeni, manifesty, akcje społeczne i cykliczne działania grupy artystycznej. W mojej teoretycznej pracy magisterskiej pt. "Wystawa jako działanie twórcze", zajęłam się zagadnieniem świadomego budowania każdej z części wystawy (wydarzenia). Opisanie przebiegu koncepcji wielu autorских wydarzeń artystycznych. Doświadczenie, które zdobyłam miało znaczący wpływ na powstawanie kolejnych prac, ukształtowało moją postawę twórczą. Wystawa stała się dla mnie naturalnym medium wypowiedzi artystycznej.

Wyłania się nowa dziedzina sztuki : sztuka wystaw. W swoich rozważaniach teoretycznych zamierzam przede wszystkim opisać czym właściwie jest forma wystawy, co wchodzi w jej pole? jakie są jej granice? kiedy i czy wystawa może być dziełem sztuki, a kiedy pozostaje jedynie tworem kuratorskim? czym różni się koncepcja kuratorska od koncepcji artystycznej? co determinuje i w jakim miejscu się plasuje jako ewentualna, nowa dziedzina sztuki? Jakie dziedziny, media i zjawiska artystyczne pochłania? jakie elementy są jej niezbędne?

Na podstawie własnej pracy twórczej postaram się odpowiedzieć na powyższe pytania.

Teksty:

- Display. Strategie wystawiania, red. Maria Hussakowska, Ewa Małgorzata Tatar, Kraków 2012
- Dorota Folga-Januszewska, *Muzeum: fenomeny i problemy*, Kraków 2015.
- *Inicjatywy i galerie artystów*, red. Agnieszka Pindera, Anna Ptak, Wiktoria Szczupacka, Toruń [sztuka cię szuka] 2014
- Maria Anna Potocka, *Nowa Estetyka, wydawnictwo aletheia* 2017
- *Kolekcja Mocaku, Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie, 2012*
- Jakub Banasiak, *Rewolucjoniści są zmęczeni, wybrane teksty 2006-2008*
- *Zawód kurator*, red. Marta Kosińska, Karolina Sikorska, Anna Czaban, Poznań
- Wystawa tematyczna jako kreacja artystyczna Kuratora, magisterska praca dyplomowa Anna Baca, 2014
- L. Kołakowski, „Mircea Eliade: religia jako paraliż czasu” Wstęp do Mircea Eliade, Traktat o historii religii
- Krótka historia kuratorstwa, Hans Ulrich Obrist, red. Martyna Nowicka, Kraków 2016
- 12 PUNKTÓW SZTUKI KONTEKSTUALNEJ, Sierpień 1976, Jan Świdziński
- J. Krupiński *Determinanty dzieła sztuki jako continuum* obrazów
- A. Badiou, *Fifteen Theses on Contemporary*
- S. Kłosowicz „O wierności wydarzeniu Studium na temat poglądów etycznych Alaina Badiou”
- Rozmawiając o wystawie = Talking about exhibition, red. Maria Hussakowska-Szysko,| Kraków 2012
- *Thinking about Exhibitions*, ed. R. Greenberg, B. W. Ferguson, S. Nairne, London-New York [Routledge] 2010
- *EXHIBITION, Documents of Contemporary Art*, ed. Lucy Steeds, MIT Press, Cambridge MA 2014
- Jens Hoffmann, *Show Time. The Most Influential Exhibitions of Contemporary Art*, Thames&Hudson 2017